

BIBLIOGRAFIA

PUBLICACIONS DEL PATRONAT D'ESTUDIS OSONENCIS

ANGLADA i VILARDEBÓ, Joan, *Editorials de la «Gazeta de Vich» (1930-1936)*. Pròleg de Josep Playà i Maset, Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs (Sèrie Monografies, 14), Vic, 1992.

Els Editorials de Joan Anglada

Temàtica

Dels més de quatre-cents editorials que Joan Anglada va escriure entre 1930 i 1936 a la *Gazeta* la meitat pràcticament fa referència a qüestions de la vida política de Catalunya o de l'Estat espanyol (...).

Malgrat que la delimitació temàtica d'aquests editorials és imprecisa, sempre ens pot donar algunes orientacions la següent classificació per àrees sobre percentatges aproximats: política catalana i espanyola, 50%; política internacional, 5%; economia, 5%; qüestions jurídiques i legislatives, 10%; religió, 7%; agricultura, 5%; local, 5%; problemes socials i culturals, 10%; temes històrics, 2%; Dues coses es destaquen d'aquesta senzilla classificació temàtica: el predomini dels articles sobre política de l'Estat amb escassa incidència sobre els problemes locals i l'ampli ventall de temes que es tracten. «Res humà m'és indiferent», recorda ell mateix en un dels seus comentaris, manllevant la frase al poeta llatí Terenci.

La seva atenció sobre l'escenari internacional es redueix quasi exclusivament a Rússia, França, Itàlia i Alemanya. Una de les seves preocupacions constants és l'apogeu del feixisme i en aquest sentit els seus crícs d'alerta sobre la invasió d'Abissínia per Itàlia o editorials com «La tragèdia nazista» (7/7/1934) són premonitors dels conflictes futurs. En un altre article reproduït [en aquest llibre, ps. 127-8] és ben taxatiu sobre la personalitat i els perills que suposa la presència de Hitler: «Sempre hem vist en aquest personatge, quelcom de sinistre. Tot ell fa fortor de sang. No n'esperem res de bo, però tampoc li preveiem cap final brillant» («El gest d'Alemanya», 21/3/1935).

Els seus referents ideològics són ben clars i no s'amaga de recordar-los amb freqüència: Balmes, Verdaguier, Torras i Bages i Prat de la Riba en el

passat i el Canonge Collell, Cambó, Bofill i Mates, Ramon d'Abadal –a qui anomena «la veu del seny català» (7/3/1933– i Manuel de Montoliu en el present. En l'àmbit periodístic fa nombroses referències al vigatà Manuel Brunet, de qui recull diverses vegades o amplia comentaris seus apareguts a la premsa de Barcelona.

Orientació ideològica

(...) Joan Anglada va evolucionar cap a unes posicions ideològiques més inflexibles i dures a partir del 1933, fruit segurament de la situació política que es vivia a tot l'Estat. Aquells elogis que l'any 1931 feia al pragmatisme d'Azaña i Macià es convertiran en crítiques contundents al seu partidisme.

Els resultats de les eleccions del 1936 acceleraren aquest procés de desençís i res hi fa que a Vic el Front d'Ordre obtingui una espectacular victòria. Els seus articles posteriors només amb el títol són prou indicatius del seus estat d'ànim: «Els excessos del full oficial» (12/5/1936), «El calvari de la magistratura» (26/5/1936) i «La tragèdia dels republicans» (2/7/1936).

Estil literari

(...) Joan Anglada dona un estil propi als seus editorials, tant per l'estructura com per la forma. Cada article té una entitat pròpia. (...) Els textos oscil·len entre les 60 i les 80 ratlles amb uns paràgrafs d'extensió molt regular.

Testimoni de primera fila del seu temps, Anglada vol narrar de forma raonada les convulsions socials i polítiques que viu. Els seus textos són en aquest sentit un model de dissertació: una introducció on mostra el tema que tractarà; el desenvolupament de l'argument, on exposa les circumstàncies, causes i conseqüències que se'n deriven, i finalment una conclusió que no és mai el resum de l'article, sinó la reflexió que es pot deduir a partir d'aquest.

Joan Anglada, que era un gran admirador de Verdager, utilitza com aquest un català molt lligat a la llengua parlada (...) Per trobar un símil de l'època hem de comparar-lo amb Manuel Brunet, de qui era també un admirador, i en certa manera amb Josep Pla, que llavors havia començat a despuntar i a qui cita en més d'una ocasió.

Selecció d'articles

[Els] seixanta articles que s'apleguen [en aquest volum] intenten donar una idea aproximada de les preocupacions i de l'estil periodístic de Joan Anglada. Hem obviat alguns editorials molt conjunturals i polititzats, propis d'uns anys terriblement agitats i tensos i hem preferit aquells que són més de debat i reflexió. (...) És molt possible que alguns encara avui els poguéssim reproduir només amb un simple maquillatge de mots i dades de l'actualitat. De fet, si comparem algunes de les grans qüestions que preocupaven als polítics veiem que no han canviat gaire: el desplegament de l'Estatut i les competències sobre mossos d'esquadra o justícia, l'organització territorial en comarques, l'atur, la davallada demogràfica.

Josep PLAYÀ i MASET
[Extret de la presentació del llibre (dia 27 de juny de 1992)].

GUDIOL i CUNILL, Josep, *La Universitat Literària de Vic: notes per a una monografia*. Pròleg de Maria-Mercè Miró, Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs (Sèrie Osona a la Butxaca, 12), Vic, 1991.

L'any 1924 la Tipografia Balmesiana de Vic publicava el llibre de Mn. Josep Gudiol i Cunill titulat *L'Universitat Literària de Vich: notes per a una monografia*, en un tiratge limitat a trenta exemplars. El fet que se'n publicqués un nombre tan reduït només s'entén si es té en compte que es tractava d'un recull d'articles publicats prèviament dins la «Gazeta de Vich», cosa que explica també l'absència de sumari en el llibre. Per a l'elaboració d'aquestes notes, ben documentades i estructurades, Mn. Gudiol havia pouat en els rics arxius vigatans.

En els quatre primers capítols inclou notícies sobre els precedents de la universitat, és a dir, sobre aquella primitiva escola catedralícia que es transformà en Estudi General, fins a la compra dels edificis del carrer de l'Escola. Del capítol v al xvi es troben les notícies sobre la pròpiament anomenada Universitat Literària, l'acta de fundació de la qual cal veure en el privilegi que el rei Felip III atorgà l'any 1599 i que concedia a l'Estudi de Vic poder graduar en Arts i en Filosofia. Quan s'havia aconseguit del rei Felip v el privilegi per a conferir graus en Lleis i en Teologia (1702) i de la Santa Seu el títol d'Universitat Reial i Apostòlica (1713), la universitat vigatana fou suprimida pel mateix Felip v amb el decret d'erecció de la Reial Universitat de Cervera (1717). En un darrer capítol, el xvii, Mn. Gudiol estudia l'Acadèmia del Cíngol de Sant Tomàs, documentada des de 1622.

El llibre publicat ara pel Patronat conté el facsímil de l'obra editada el 1924, de 192 pàgines, precedit d'un valuós pròleg elaborat per la Dra. Maria-Mercè Miró, la qual ressalta la qualitat d'alguns dels personatges que intervingueren en la formació del centre o que passaren per les seves aules, es fixa en els llibres de text usats i es refereix també a l'ús del català com a llengua d'ensenyament.

R.O.M.

JUNYENT i RAFART, Josep, *Jaume Collell i Bancells: les campanyes patriòtico-religioses (1878-1888)*. Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs (Sèrie Monografies, 13), Vic, 1990.

Vd. «Ausa» xiv-125, ps. 181-186.

RODÀ i DE LLANZA, Isabel, *Catàleg de l'epigrafia i de l'escultura clàssiques del Museu Episcopal de Vic*. Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs i Publicacions del Museu i Biblioteca Episcopals de Vic (Sèrie Catàlegs, 2), Vic, 1989.

Aquesta obra s'inscriu dins la sèrie de catàlegs que s'ha previst s'anar publicant sobre les diferents i riques seccions del Museu i de la Biblioteca Episcopals de Vic. Aquest segon catàleg, dedicat a l'epigrafia i a l'escultura

clàssiques, ha estat elaborat per la Dra. Isabel Rodà, una de les millors especialistes en la matèria a Catalunya, coneguda i valorada pels seus documentats estudis, molts d'ells fets en col·laboració amb el Dr. Georges Fabre i amb el seu marit, el Dr. Marc Mayer.

En la introducció l'autora explica que la gran varietat d'entitat i de procedència de la col·lecció no permeten de fer un estudi de conjunt i que, per això, s'ha restringit la part introductòria a canvi de fer una exposició més extensa en la descripció de cada peça. El material catalogat és format per 99 peces, de totes les quals es publiquen les fotografies en blanc i negre —fetes per Eduard Olivella— a les pàgines imparelles, al costat de les fitxes corresponents que apareixen disposades en les parelles. El capítol de l'epigrafia conté les plaques, ares i esteles (núms 1-17), els milliaris (núms. 18-23), l'epigrafia sobre bronze (núms. 24-25) i un apèndix dedicat a les dues inscripcions conservades en el claustre de la catedral vigatana (núms. 26-27). En el capítol de l'escultura exempta es descriuen les testes i els fragments d'estàtues (núms. 28-37), l'escultura en bronze (núms. 38-46), les terracuites gregues, hellenístiques i romanes (núms. 47-69), els relleus i les escultures ornamentals (núms. 70-83), els capitells (núms. 84-91) i unes peces dubtoses (núms. 92-99). El catàleg es completa amb la taula de correspondència entre els números de l'inventari del museu i els del catàleg, amb la taula de procedències i amb una selecta bibliografia.

En definitiva, es tracta d'una d'aquelles obres que, malgrat la manca de luxe de l'edició, d'altra banda ben innecessari, esdevenen bàsiques per al coneixement del patrimoni cultural de Catalunya. Cal felicitar, per això, la Caixa d'Estalvis de Barcelona per haver donat el seu suport a l'edició.

R.O.M.

SERINANELL i MIR, Manuel, *L'Observatori Pratdesaba de Vic: gènesi i perfil històric*. Pròleg de Miquel S. Salarich i Torrents, Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs (Sèrie Osona a la Butxaca, 13), Vic, 1992.

Es tracta d'un petit llibre (112) pàgines), el núm. 13 de la col·lecció «Osona a la Butxaca», editat pel Patronat d'Estudis Osonencs amb motiu del vint-i-cinquè aniversari de la mort de l'illustre astrònom vigatà Josep Pratdesaba i Portabella.

L'autor no podia ser ningú més que Mossèn Serinanel, ja que difícilment deu restar viva alguna altra persona que hagués pogut arribar a conèixer tan bé l'astrònom que aquest llibre homenatja. Aquest aspecte es fa ben palès al llarg de la seva lectura, curulla de detalls i anècdotes personals possibles gràcies a la gran capacitat memorística que ens demostra l'autor, molts dels quals ben bé haurien pogut figurar en la seva pròpia autobiografia (per exemple quan narra les seves successives visites a l'observatori). A més, en tot moment el llibre traspuja els grans coneixements astronòmics de Mossèn Manuel, fet que confereix al llibre unes molt remarcables pinzellades científiques.

Després d'un pròleg a càrrec del Dr. Miquel Salarich i Torrents i d'una molt breu introducció, el llibre s'estructura en quatre grans apartats. El

primer, que abraça el període entre 1909 i 1915, tracta de la instal·lació del primer observatori a Can Cassa a la Plaça Major; el segon (1916-1936) s'estructura a l'entorn del seu trasllat al carrer de l'Escola on hi construí el segon i definitiu observatori; el tercer va des de la postguerra fins a la seva mort (1936-1967); finalment, el quart apartat és un apèndix en què l'autor, aprofitant la determinació de les coordenades astronòmiques, ens demostra l'elevada precisió dels càlculs que allí s'efectuaren.

Després d'una breu cloenda el llibre s'acaba amb un complet recull bibliogràfic i l'índex de les 13 il·lustracions que hi apareixen.

En definitiva, és un llibre recomanable, de fàcil i ràpida lectura, escrit molt entenedorament i constitueix el mínim que es podia fer per recordar un dels personatges més interessants que ha tingut mai la ciutat de Vic.

J.Y.

ALTRES PUBLICACIONS

GROS i PUJOL, Miquel S., *Museu Episcopal de Vic: Romànic*. Editorial AUSA (Col·lecció Museum, 1), Sabadell, [1991].

Amb motiu del centenari del museu vigatà, l'Editorial AUSA –del vigatà Albert Estrada i Vilarrasa– ha publicat, amb el bon gust i l'esplendidesa tipogràfica que la caracteritzen, aquesta obra del Dr. Miquel S. Gros, l'actual conservador. Aquest enceta el llibre amb una introducció, en què rememora els orígens del museu, i amb uns Advertiments sobre les peces excloses del llibre, l'ordenació i la descripció de les que hi apareixen i, especialment, la seva adjudicació als anomenats «tallers», amb una nova visió sobre la seva ubicació en les seus episcopals. Aquesta obra no té la pretensió de catalogar totes les peces romàniques del museu sinó només de presentar les peces més importants de pintura i d'escultura romànica, cadascuna amb la fitxa tècnica, la descripció i la reproducció fotogràfica a tot color. Les 94 peces seleccionades hi apareixen ordenades en sis grans seccions, corresponents a les matèries amb què són obrades, a la seva tipologia i a la seva temàtica iconogràfica. Cada secció s'enceta amb una escaient introducció.

La primera secció presenta l'escultura de pedra i d'estuc (núms. 1-10), en què destaquen la portada de Malla i els fragments del retaule romànic i del frontal d'altar de la catedral de Vic. A continuació vénen set miniatures (núms. 11-17), escollides per la seva connexió amb els frontals. La pintura mural és representada pels absis de Sescorts, Osormort i el Brull, el Calvari de Mont-ral i el fragment de l'Anunciació de la Castanya ingressat recentment (núms. 18-25). En una quarta secció hi ha aplegats els millors frontals, laterals, baldaquins i bigues de baldaquí (núms. 26-58), veritables joies del museu. Les imatges de Jesucrist conformen la secció cinquena, amb diferents cristos, el Davallament d'Erill-la-Vall, cinc majestats, una creu i dos cristos pantocràtors (núms. 59-72). Es presenten a continuació les imatges de la Mare de Déu (núms. 73-94), entre elles la marededéu del retaule de la Rodona de Vic que ha ingressat fa poc al museu. Clouen el llibre un mapa amb els llocs de procedència de les peces descrites i una bibliografia essencial.

Cal destacar l'originalitat de l'estudi fet pel Dr. Gros, originalitat que no es manifesta només en la presentació de les diferents seccions i en la seva ordenació, on es nota el seu mestratge en Història i en Litúrgia, sinó també en la descripció de les peces i en la fixació de la seva cronologia. Com ja havia avançat en un article publicat dins el volum 1 dels «*Studia Vicensia*», identifica com a procedents d'un retaule de la catedral vigatana els fragments que fins ara s'atribuïen a la seva façana (núms. 4-6). Identifica també com a pertanyent a un frontal o retaule de la catedral un fragment d'estuc que s'atribuïa a un sepulcre (núms. 9-10). Desmenteix que el baldaquí del Pantocràtor voltat d'àngels provinguí de la vall de Ribes (núms. 52-55). Identifica com a procedents del monestir de Lluçà la majestat que algunes publicacions recents anaven dient que procedia de les Planes d'Hòstoles, per un error d'interpretació d'una vella fotografia (núm. 66), i una magnífica marededéu (núm. 73). I, així, va desfent tòpics, males atribucions i altres errors sobre les peces.

És, doncs, una obra que honora l'autor, l'editor, el Museu Episcopal, la ciutat i el bisbat de Vic i, en definitiva, el nostre país. Només ens resta desitjar que ben aviat poguem gaudir del segon volum que el Dr. Gros ja té en preparació.

R.O.M.

GUDIOL, Josep; JUNYENT, Eduard; SALARICH, Miquel S., *Sant Miquel dels Sants i la ciutat de Vic*. Edició commemorativa del IV Centenari del naixement del sant. Introducció de Ramon Ordeig i Mata. Arxiu, Biblioteca i Museu Episcopals (Sèrie Bisbe Oliba, 2), Vic, 1992.

Per tractar-se del patró de la ciutat de Vic, on nasqué l'any 1591, sant Miquel dels Sants ha sigut objecte de nombrosos estudis per part d'historiadors i erudits vigatans, per mitjà sobretot d'articles publicats en revistes i periòdics locals. Calia fer-ne una arplega i l'ocasió s'ha presentat amb motiu del IV Centenari del naixement del sant. S'han seleccionat els articles relatius a la ciutat de Vic escrits per Mn. Gudiol, el Dr. Junyent i el Dr. Salarich.

Els articles s'han agrupat en quatre gran capítols. En el primer, titulat «Naixement i infància a Vic (1591-1603)», s'han encabint unes notícies sobre la família publicades per Mn. Gudiol el 1907 dins la «*Gazeta Montanyesa*» i un estudi sobre «Vic en la infància del sant» del Dr. Junyent. El segon capítol, que porta per títol «La fama de santetat arran de la mort (1625)», conté una sèrie d'articles de Mn. Gudiol —un d'ells havia romàs inèdit— i del Dr. Junyent sobre els retrats i l'effigie del sant i un article del Dr. Salarich sobre els primitius convents de trinitaris a Vic i a Barcelona. «La beatificació (1779) i la canonització (1862)» són el títol i el tema del tercer capítol, en el qual poden trobar-se articles dels tres autors sobre les festes vigatanes de la beatificació, uns versos fets amb motiu d'aquelles festes i el quadre del nou beat pintat llavors per Preciado i conservat ara a la catedral; clou el capítol un llarg estudi que el Dr. Salarich dedicà el 1962 a les festes celebra-

des a Vic amb motiu de la canonització. El quart capítol recull diferents articles relatius a «La devoció vigatana al sant», i dedicats a les mostres d'aquella devoció, a Sant Miquel Xic, als goigs, a les crides, a les poesies miquel·lianes i a les obres teatrals. Al final del llibre, a manera d'apèndix i sota el títol de «Referències biogràfiques», es publica un article que el Dr. Salarich havia dedicat a les biografies del sant. Tot queda degudament il·lustrat amb dibuixos, reproduccions de retrats i estampes, plànols, portades de llibres i periòdics, goigs, crides i altres figures.

Del recull n'ha resultat un llibre que és alhora un excel·lent record commemoratiu del IV Centenari i un bon llamí per a tots els interessats en la figura de Miquel Argemir i en la història vigatana. Un llibre que escau perfectament a la Sèrie Bisbe Oliba que publiquen conjuntament l'Arxiu, la Biblioteca i el Museu Episcopals, institucions totes tres que tenen un deute de gratitud envers els autors.

R.O.M.

JUNYENT, Eduard, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. A cura d'Anscari M. Mundó, Institut d'Estudis Catalans (Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica, XLIV), Barcelona, 1992.

Es tracta d'una obra que havia preparat, un una primera versió, el Dr. Eduard Junyent i Subirà arran del IX centenari (1946) de la mort d'Oliba i que havia premiat l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1948; diverses vicissituds, però, n'havien retardat la publicació fins avui. Traspassat el Dr. Junyent l'any 1978, el Dr. Anscari M. Mundó ha tingut cura de la introducció, on explica aquelles vicissituds, i de l'edició dels textos. Els quarantacinc anys transcorreguts entre la primera redacció de l'obra i l'edició han permès que tant el Dr. Junyent, ajudat pels seus col·laboradors, com el Dr. Mundó anessin enriquint el diplomatari amb nous documents i textos literaris, de manera que gairebé se n'ha pogut doblar el nombre.

El diplomatari és format per 164 documents, entre inventaris, donacions, compra-ventes, dotacions, testaments, actes d'elecció, judicis, decrets conciliaris i altres diplomes, tots relatius a Oliba i atorgats entre els anys 967 i 1064, i molts d'elles conservats a l'Arxiu Capitular de Vic. Completa aquest recull un apèndix de 70 registres de donacions de béns fetes al monestir de Ripoll durant el seu abadiat. Els escrits literaris apareixen distribuïts en dos capítols: en el primer es recullen 28 textos, entre obres d'Oliba i escrits que li foren adreçats, mentre que en el segon agrupa 35 textos i notícies referents a ell. Una selecta bibliografia i un índex de topònims i antropònims acaben d'enriquir l'obra.

El fet que l'obra s'hagués redactat cap a l'any 1946 deu ser la raó per la qual els documents apareixen publicats en una disposició distinta a la que s'acostuma avui: les dates es troben després dels registres i les dissertacions crítiques després dels textos; això, però, no impedeix pas una perfecta consulta dels documents.

Aquest gruixut volum de 506 pàgines conté, doncs, el preciós llegat diplomàtic i literari d'aquesta gran figura de la nostra història mil·lenària que fou

Oliba (971-1046), comte de Cerdanya i del Berguedà, abat de Ripoll i de Cuixà, bisbe de Vic i fundador del monestir de Montserrat. Qualsevol estudi que es vulgui fer sobre el personatge s'haurà de basar, des d'ara, en aquesta obra fonamental.

R.O.M.

ANGLADA I VILARDEBÓ, Joan, *Editorials de la «Gazeta de Vic» (1930-1936)*. Pròleg de Josep Playà i Maset. Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs (Sèrie Monografies, 14), Vic, 1992. (Vd. ressenya *supra*).

ANGLADA, Maria Àngels, *Ismaïl Kadaré, la veu d'Albània*. «La Marxa de Catalunya», Vic, 6-3-92, p. 31.

Una lectura encertada de l'obra d'aquest autor controvertit, perquè no ha estat entès. Com pot ésser que hagi passat gairebé desapercebuda la força èpica de les seves obres? Això és el que em sembla que es pregunta Maria Àngels Anglada i que repetidament ens hem preguntat nosaltres. Només una miopia cultural lamentable ha pogut ignorar fins ara la força de la seva narrativa de la qual donàrem, en aquesta revista «Ausa», un tast l'any 1983 (a la secció «Escrits» 2, vol. XI, ps. 53-58) que malauradament no tingué cap ressò.

ANGLADA, Maria Àngels, *Pròleg a Aris Fakinos, El que cal saber per descobrir Grècia*. Guies de viatge, 1, Edicions de La Magrana, Barcelona, 1992.

Anuari Verdaguer 1990, Vic, Eumo Editorial/Ajuntament de Barcelona, 1991 (Estudis Verdaguerians, 5).

Conté el Sumari següent: *Estudis*: Enric Bou, «Models èpics en l'obra de Verdaguer: alguns problemes de gènere»; Ricard Torrents, «Les opcions estètiques del primer Verdaguer»; Pere Farrés, «Nota sobre el possible deute de "Canigó" respecte a la "Gerusalemme liberata" de Tasso»; Ricard Torrents, «Sobre els Verdaguer i els Santaló a Folgueroles». *Textos*: «L'"Avant-propos" de Josep Tolrà de Bordas a "Canigó", i altres crítiques coetànies», edició a cura de Ramon Pinyol i Pere Farrés. *Ressenyes*: Ramon Pinyol, «Marià Aguiló: Poemes inicials»; Abel Beltran, «Albert G. Hauf: la seducció de Gentil en el "Canigó" de Verdaguer i el romanç de "El infante Arnaldos"»; Isidor Cònsul, «A propòsit de dos llibres: 1878-1888: una dècada cabdal en la història de l'Església catalana»; Francesc Fontbona, «Juan José Lahuerta: Verdaguer, Gaudí i la producció simbòlica d'una burgesia catalana». *Crònica*: «Josep Pereña i Moras, pedagog i verdaguerià», «Mossèn Joan Colom i Grau, sacerdot i poeta», i «Primera Tesi doctoral sobre Verdaguer».

BARDAGIL, Miquel, *La pintura gòtica catalana. El retaule de la Doma*. Centre d'Estudis i Debats Contrapunt de La Garriga, 1992.

BASSAS I CUNÍ, Antoni, *La Guerra Civil a Vic. Dietari 1936-1939*. Edició a cura de Josep Burgaya, EUMO Editorial, Vic, 1991.

BELL-LLOC, Maria de, *Vigatans i botiflers*. Edició a cura de Carme Vilà. Editorial Barcano-va (Biblioteca didàctica de literatura catalana, 24), Barcelona, 1992.

Edició amb dades inèdites de Maria de Bell-lloc, comentaris i emmarcament històric.

CABOT, Pilar, *Ombres de mots i de silencis*. Ed. Generalitat de Catalunya, 1992. «Premi de Poesia Caterina Albert i Paradís», 1990. Il·lustrat per Àngels Comella, premi Caterina Albert d'Il·lustració 1991.

CARRERA, Anton. Vd. Jacint Verdaguer.

COLOMER I CARLES, Oriol, *El pensament de Josep Torras i Bages*. Pròleg de Josep M. Guix, bisbe de Vic. Editorial Claret (Col. Els daus, 110), Barcelona, 1991.

CONILL I COSTA, Antoni, *Obituari dels bisbes i canonges de la catedral de Vic (segles xvii, xviii, xix i xx)*, Edició de l'autor (mecanografiada), Vic, 1992.

Llistes extretes del «Liber Obitus Episcoporum, Dignitatum ac Canonicorum» de l'Arxiu Capitular de Vic, completades amb unes breus notes biogràfiques.

COROMINA, Xavier i CREUS, Jacint, *Mètode per aprendre a accentuar bé*. Ed. Empúries, Barcelona, 1991.

CREUS, Ricard, *Retornar d'Itàlia*. Columna, Barcelona, 1992. Dibuixos d'Ester Boix.

El darrer llibre de poemes de Ricard Creus (premi Rosa Leveroni 1991) evoca l'estada del poeta a terres d'Itàlia, anys després d'una primera experiència que enllaça però amb els sentiments actuals no exempts de melancònia.

ERRA, Alba i OCAÑA, Maria, *Esglésies romàniques d'Osona*. Guies del Patrimoni Comarcal, Vic, 1992.

GAROLERA, Narcís, Vd. Jacint Verdaguer.

GENÍS I AGUILAR, Martí, *Julita*. Edició de Maria Nunes. Editorial Bruño (Col·lecció Tinell, 5), Barcelona, 1992.

GROS I PUJOL, Miquel S., *Museu Episcopal de Vic: Romànic*. Editorial AUSA (Col·lecció Museum, 1), Sabadell, [1991]. (Vd. Ressenya *supra*).

GROS I PUJOL, Miquel S., *Els textos d'ensenyament en l'escola catedralícia de Vic al segle xi*. «Symposium Internacional sobre els Orígens de Catalunya (segles viii-xi)», VOL. II, Barcelona 1992, ps. 19-26.

GUDIOL, Josep, JUNYENT, Eduard, SALARICH, Miquel S., *Sant Miquel dels Sants i la ciutat de Vic*. Edició Comemorativa del IV Centenari del naixement del Sant. Introducció de Ramon Ordeig i Mata. Arxiu, Biblioteca i Museu Episcopals, Vic, 1992. (Vd. Ressenya *supra*).

JUNYENT, Eduard, *Diplomatari i escrits literaris de l'abat i bisbe Oliba*. A cura d'Anscari M. Mundó. Institut d'Estudis Catalans, Memòries de la secció històrico-arqueològica, XLIV, Barcelona, 1992. (Vd. Ressenya *supra*).

JUNYENT, Eduard. Vd. Josep Gudiol.

Les cançons del Cabirol. Cançoner infantil. Cor Cabirol, Vic, 1992.

Edició commemorativa dels 25 anys de la creació del Cor Cabirol. El llibre comprèn cançons inèdites agrupades per temes: Cançons de Nadal, Tradicionals Catalanes, Bestiari, Cançons de Gresca i Calaix de Música. Les cançons han estat adaptades i harmonitzades per: Enriqueta Anglada, Josep Baucells, Xavier Solà.

Llibre de Tona. Sant Jordi 1992, Ajuntament de Tona.

Conté: Bàsicament 4 seccions precedides del reportatge d'Amadeu Lleopart, «*Ramon Batllés: més enllà del colleccionisme*» i un resum de la crida de 1991 d'Aina Moll, «*Crides a l'Aplec de la rosa a Lurdes i al Castell*». Actualitat: La Redacció, «*Desdoblament de la N-152*»; Carles Puigferrat, «*Prospeccions arqueològiques al camp de Les Lloses*»; Centre Excursionista de Tona, «*PRC-43: El sender de Tona*»; Marta Chandre i Josep Salom, «*El balneari Codina: història i salut*». Estudis: Maria Pasqués i Carles Puigferrat, «*Estada a Tona del baró de Maldà*»; Joan Gómez i Martín, «*La formació de tempestes*»; Lourdes Boeck, «*Evolució arquitectònica de Sant Andreu del Castell*»; Pere Planesas, «*L'inici de l'astronomia com a ciència*»; Josep Salom-Dídac Pujol (il·lustracions Imma Parés), «*La ironia en "Les decapitacions" de Pere Quart*»; Lluís Fabrè, «*Paisatge geològic de Tona*». Art: Espai Anot, «*Una iniciativa oberta a l'art i la cultura*»; Elisabet López-Maria Pasqués, «*Imma Parés: l'artista i la persona*»; «*Còmics*» de Joan Subirana i de Guillem Moré. *Efemèrides*.

MARÍN, Jaume, *A cops de tendresa*. Llibre de poemes. Editorial Mestres. Vilafranca del Penedès.

Tercer llibre del poeta després de *Grapats d'arena* i *Quan el silenci et guanyi*.

MIRÓ, Maria-Mercè i CARBONELL, Jordi, *Teatre barroc i neoclàssic*. Pròleg de Guiseppe Grilli. Edicions 62 (MOLC, 90), Barcelona, 1990, (2a edició).

Conté la *Tragicomèdia pastoral d'Amor, Firmesa i Porfia*, de Francesc Fontanella (1622-c.1700), i la tragèdia *Lucrècia* i la comèdia *Rosaura o el mes constant amor*, de Joan Ramis (1746-1819). El volum és precedit d'un extens pròleg del catalanòfil italià G. Grilli, que fa unes penetrants consideracions sobre el barroc, el neoclàssicisme i el preromanticisme als Països Catalans. Aporta, a més, dades inèdites, de M.M. Miró, sobre la vida de Francesc Fontanella i un resum biogràfic dels dos autors.

ORDEIG I MATA, Ramon, *Inventari de les actes de consagració i dotació de les esglésies catalanes*. «*Revista Catalana de Teologia*» XVI (1991), ps. 349-382 (vii. Anys 1151-1200) i ps. 385-396 (viii. Addenda i index).

ORDEIG I MATA, Ramon, *La consagració i la dotació d'esglésies a Catalunya en els segles IX-XI*. «*Sympòsium Internacional sobre els Orígens de Catalunya (segles VIII-XI)*», vol II, Barcelona 1992, ps. 85-101.

ORDEIG I MATA, Ramon. Vd. Josep Gudiol.

PANNIKAR, Raimon, *La nova innocència*. Pròleg d'Evangelista Vilanova. Col·lecció Vivarium, Ed. La Llar del llibre, Barcelona, 1992.

PLADEVALL, Antoni, *La Mare de Déu de Bellmunt*. Història i tipisme d'un vell santuari marià. Editorial Montblanc-Martín, Barcelona, 1992.

Reduccions, revista de poesia, núm. 50/51. Vic, octubre 1991. [Número extraordinari. Poesia occitana contemporània].

Textos de: Renat Nelli, Max Rouquette, Fèlix M. Castan, Enric Espiuet, Robert Lafont, Bernat Manciet, Marcèla Delpastre, Sergi Bec, Joan-Lois Viguier, Ives Roqueta, Felip Gardy, Roland Pecot, Joan-Peire Tardiu, Alan Viaut, Felip Angelau, Joan Ives Casanova. Estudis i comentaris: Felip Gardy. Notes: de la redacció.

Reduccions, revista de poesia, núm. 52. Vic, desembre, 1991.

Textos: Feliu Formosa, Vicent Alonso, Joan Fortuny, Antoni Clapés, Teresa d'Arenys, Carles Duarte, Gabriel Sampol, Pep Rosanes, W.H. Auden (trad. Josep Marco). Estudis i comentaris: Guillem Viladot, J.M. Esteve Borràs. Notes: Antoni Clapés, Ramon Ramon, i de la redacció.

Reduccions, revista de poesia, núm. 53. Vic, març, 1992.

Textos: A. Ràfols-Casamada, Arnau Pons, Joan Casas, Isis Zayas, Hèctor Moret, Montserrat Llorens, Josep Igual, David Rosenthal (trad. F. Parcerisas). Estudis i comentaris: Marçal Sobiràs. Notes: Francesc Parcerisas, Nelly Schnaith, i de la redacció.

Reduccions, revista de poesia, núm. 54. Vic, juny, 1992.

Textos: Josep Carner, David Jou, Francesc Codina, Vicent Berenguer, Vinyet Panyella, Maria Zaragoza, Thomas Bernhard (trad. Ramon Farrés). Estudis i comentaris: Ezra Pound (trad. Lluís Solà). Notes: Víctor Sunyol, Ramon Pinyol, Ramon Farrés, i de la redacció.

Revista Vic. Publicació anyal de divulgació vigatana. Vic, 29 de juny de 1992.

Conté el Sumari següent: Joan Sunyol i Genís, «Dr. Antoni Pladevall i Font»; Miquel S. Ylla-Catalá, «Exposició iconogràfica i records de Sant Miquel dels Sants»; Antoni Pladevall i Font, «El mite i la realitat de Savassona»; Joan Sunyol i Genís, «Lo Castell de Savassona, novel·la romàntica»; Ramon Masferrer i Solà, «Efemèrides vigatanes 1991»; Pere Puig i Font, «El Sucre - Paradigma del 2000»; Ma Àngels Ferrer i Ballester, «Miquel Dorca, un pintor de Vic»; Carme Rosés i Pou, «Els llocs miqueliàns»; Imma Ollich, Dolors Molas i Antoni Caballé, «L'excavació de la sala romànica de l'albergueria de Vic»; Ramon Ordeig i Mata, «La família de Sant Miquel dels Sants»; Miquel S. Salarich i Torrents, «El retorn de Sant Miquel dels Sants a Vic». «Programa d'actes».

RODÀ I DE LLANZA, Isabel, *Catàleg de l'Epigrafia i de l'Escultura Clàssiques del Museu Episcopal de Vic*. Publicacions del Patronat d'Estudis Osonencs/Publicacions del Museu i Biblioteca Episcopal de Vic (Sèrie Catàlegs, 2), Vic, 1989. (Vd. Resenya *supra*).

ROSÉS, Maria Carme, *Museu Episcopal de Vic, 1r Centenari*. Promocions Informatives d'Osona, S.A., Vic 1991.

Cinquanta peces del Museu Episcopal, amb la fitxa tècnica i la descripció. Fotografies de Ferran Grèbol i Arxiu Mas.

ROSÉS, Maria Carme, BAYÉS, Pilarín, *Petita història de Sant Miquel dels Sants*. Editorial Mediterrània, Barcelona 1992. (Edició amb la col·laboració de l'Ajuntament de Vic).

Dins la commemoració dels 400 anys del naixement, a Vic, de Miquel Argemir, i formant part del pla d'acció dels Amics dels Museus d'Osona, apareix aquest llibre didàctic sobre la vida de sant Miquel dels Sants, que informa i aporta algunes notícies ignorades (sobre l'episodi d'Espinella, per ex.) i introdueix els escolars en el coneixement de la figura del Sant d'una manera senzilla i agradable. Remarquem els deliciosos dibuixos de Pilarín Bayés.

SALARICH, Miquel S. Vd. Josep Gudiol.

SALARICH I TORRENTS, Miquel S. Vd. Manuel Serinanell.

SERINANELL I MIR, Manuel, *L'observatori Pratdesaba de Vic*. Pròleg de Miquel S. Salarich i Torrents. Patronat d'Estudis Osonencs (Osona a la butxaca, 13), Vic, 1992. (Vd. Ressenya *supra*).

TEIXIDOR, Emili, *Les ales de la nit*. Ilustr. Asun Balzola. El vaixell de vapor, 147, Ed. Cruïlla, Barcelona, 1992.

TEIXIDOR, Emili, *El crim de la hipotenusa*. Ilustr. Pep Montserrat. El vaixell de vapor, 160, Ed. Cruïlla, Barcelona, 1992.

VERDAGUER, Jacint, *Excursions i viatges*, (vol. I). A cura de Narcís Garolera. Editorial Barcino (Biblioteca Verdaguèria, 18), Barcelona, 1991.

VERDAGUER, Jacint, *Excursions i viatges*, (vol. II). A cura de Narcís Garolera. Editorial Barcino (Biblioteca Verdaguèria, 19), Barcelona, 1991.

VERDAGUER, Jacint, *Antologia poètica*. Edició d'Anton Carrera. Editorial Bruño (Col. Tinell, 2), Barcelona, 1992.

VILÀ, Carme. Vd. Maria de Bell-lloc.

M.M.M.